

Věc: posudek vedoucího bakalářské práce Lukáše Nachtigala s názvem *Hledání hrdinů s Václavem Černým*

autor posudku: Jakub Češka Ph.D.

Název práce nám namísto odborného pojednání slibuje téměř až detektivní vyšetřování. To však pouze při letném pohled, neboť při detailnějším záběru lze teprve pochopit jeho násobenou ironičnost. Třebaže slibuje tematiku hrdinství, již v prvních krocích je patrné, že bude několikrát odkládána, neboť není zřejmé, jestli má být hrdinou doktor Marek, nebo nesmiřitelná promluva Václava Černého, vlastní hlas analýzy, který s poukazem na interpretovaný román podvrací a karikuje stanovisko Černého. Hrdinství se v této práci ve všech úrovních ukazuje nakonec jako implantovaná fikce, ať již jakožto koncept, který Černý situuje do existenciálního kontextu (inspirace Sartreovská), ať již jako vlastní otázka po povaze hrdinství hlavní postavy Hostovského románu *Cizinec hledá byt*, ať již v étosu vlastního interpretačního nároku Lukáše Nachtigala, který sice implicitně, ale přesto detailně vykresluje kritickou pozici Václava Černého jako krádež a zcizení románu ve prospěch kritikovy svaté války.

Z tohoto náčrtu by mělo být patrné, na jakém teoretickém poli a v jakých rovinách interpretace se Lukáš Nachtigal pohybuje. Jednak náležitě interpretuje Hostovského román v perspektivě Doleželova naratologického schématu, dále tentýž román inspirován Barthesovým konceptem novodobých mýtů zdvojuje symbolickým čtením překérních, přesto však přitom reálných životních situacích, nakonec ze zázemí „románu“ kritizuje pompéznost Černého kritiky, z níž by nebylo možné román poznat.

V této konfiguraci také nastoluje nejenom otázku po vlastní povaze interpretace (strukturalismus, kritika), ale hlavně také otázku důvěryhodnosti veličin české literárně kritické tradice. Proto by také tuto kazuistiku bylo možné číst jako synekdochu smývání kontur literatury ve prospěch ideologie opravdovosti, sdělnosti, hrdinství a hloubky, což je nejenom vlastní pozice Černého, ale také jeho předchůdců (Šalda), jako i jeho následovníků (Lopatka, Grebeníčková). Proto lze kvitovat s povděkem, že se autor do této demystifikační práce pustil.

Již samo rozčlenění tématu na několik argumentativních rovin (představení naratologické a mytologické pozice, jejich důsledné sledování v interpretaci románu, dále pak prezentace kritika Václava Černého, jeho východisek, pojetí hrdinství jakožto kritéria pro posouzení literatury, doklady „nepozorného čtení“ Václava Černého, jako i iluzornost jeho pojetí hrdinství) svědčí o bezpečně zvládnutém žánru, dále také o autorově schopnosti pojednat svoji práci takto rozlišeně. Proto také případné výhrady nemají nijak zpochybňovat argumentační propracovanost, jako i bezpečně zvládnutí jak aplikovaných teorií, tak také interpretace románu a v neposledku také metakritické pozice, kterou již nelze považovat za pozici cvičnou a triviální. Snad proto také v pasážích, jež autor věnuje kritice Černého (s.34,5), lze sledovat ne zrovna případný osobní tón, jako i revoluční étos, jenž lze však odůvodnit „syrovostí“ pozice, neboť pro ní není výraznějšího vědeckého konsensu. Revolučnost metakritických pasáží můžeme tedy připsat na vrub novosti, či akademické neustavenosti této pozice.

Jak již bylo řečeno, vlastní interpretaci románu autor v intencích Doleželova naratologického modelu bezpečně zvládl, avšak někdy působí jeho komentář střídavě, neboť některé jevy pouze eviduje, aniž by je více interpretačně rozehrával, jiné dokládá pouze citací (např. s. 6, na s. 11 cituje pasáže, jež jsou přesyceny metaforami aniž by se je pokusil vyložit, na s. 12 nalezneme poměrně lakonický komentář, s. 26). Dále by bylo při interpretaci románu vhodné nahradit slovo autor, jenž diplomant používá namísto označení vypravěč, jež by mu zároveň umožnilo zachovat odstup vypravěče od autorského subjektu. Terminologická nejasnost byla dále patrná v metakritické části, v níž namísto označení „kritik“ užívá „autor“ (což by mohlo vést tranzitivně ke ztotožnění vypravěče s kritikem). Toto jsou však pouze kosmetické vady.

Dále se lze ptát, proč v práci, která je zcela věnována textové kritice, zohledňovat životní okolnosti (proč tedy uvádět medailonek o Černém a o Hostovském, zmiňované okolnosti by měly

smysl teprve v případě, že by autor hledal jejich otisk v díle)?

Autor v textu cituje celou kritiku Černého, přesto však - obdobně jako tomu bylo v interpretaci prózy - ji výraznějším způsobem nerozpracovává, nýbrž si všímá pouze jejich markantních rysů. Možná by stálo za prozkoumání, nakolik byl Černý inspirován Nietzscheho adorací vtiality (života jako titánského projektu). V jiném ohledu se lze zaměřit na „vypravěčský um“, který se zdá být setrvalým klišé literární kritiky, a jež jako by měl indikovat povrchnost a proradnost romanopisce (obdobnou roli hraje toto klišé v kritice Kunderova díla).

Práce představuje rozhraní výborně a velmi dobře, neboť po kompoziční a myšlenkové stránce je zvládnuta výborně, trpí však také již zmíněnými neduhy (nikoli výraznými, ale přesto). Proto bych také výslednou známku (výborně nebo velmi dobře) ponechal komisi k uvážení a to podle průběhy obhajoby.

30.5. 2010